

Het aanstekelijke dichtvirus van Ron Goud

“De resultaten zijn verbluffend”

Ook al had hij eigenlijk niets met poëzie, wat Ron Goud met cliënten deed bleek wel erg veel op dichten te lijken. Hij verdiepte zich in taalvorming en gaf poëzie een vaste plaats in het activiteitenprogramma. Mensen kregen er plezier in en hij zag ze groeien. “Als begeleider stimuleer je ze om zich uit te drukken door middel van taal.”

“Door regelmatig gedichten te maken, vergroten mensen hun woordenschat. Het formuleren van zinnen gaat steeds makkelijker, ze kunnen langer bij één onderwerp stil staan en beter naar elkaar luisteren.” Ron Goud werkt sinds vijftien jaar als groepsleider bij zorgorganisatie 's Heerenloo. Een collega wees hem erop dat één

van zijn activiteiten met cliënten wel erg veel weg had van dichten. “Wat ik deed was gewoon in gesprek gaan met mensen. Ik schreef op wat ze vertelden en las het voor. Ik merkte dat ze dat heel fijn vonden.”

Hij kreeg het boek *Zonder bril kan ik niet zien* in handen, waarin een werkwijze wordt beschreven om gedichten te maken met mensen met een verstandelijke beperking. “Die ben ik gaan toepassen en zo ging het meer en meer op taalvorming lijken. De resultaten waren verbluffend. Mensen kregen er plezier in en je zag ze groeien. Toen is het een vaste activiteit geworden. We hebben ook meegedaan aan gedichtenwedstrijden.”

Rode draad

Hij doelt op de wedstrijden die vanaf de jaren negentig werden georgani-

seerd in het kader van *Het Gedicht*, een initiatief gericht op verstandelijk gehandicapten en poëzie. Dit jaar geeft Special Arts daar met *Het Andere Gedicht* een bruisend vervolg aan. Tijdens de verdiepingsworkshops voor begeleiders en docenten deelde Ron Goud zijn ervaringen. De tien stappen om tot een gedicht te komen, zoals die in de poëziework-

“Je moet het dichten heel serieus nemen”

shops werden behandeld, vormen ook voor hem een rode draad. “Maar op een gegeven moment word je daar losser in. Na verloop van tijd herkennen de cliënten het proces en gaan ze er vanzelf in mee. Met regelmaat dichten geeft hen structuur, ordent de gedachten en helpt bij het maken van keuzes.”

In zijn groep brengt hij steeds weer een vertelstroom op gang en schrijft die één voor één op. “Heel intensief, maar het loont de moeite.” Een vraag die leefde bij de workshopdeelnemers was of je als begeleider het dichtproces niet teveel stuurt. Goud is daar vrij nuchter over. “Zeker in het begin is het voor cliënten helemaal niet erg om gestuurd te worden en ze te laten wennen aan deze manier van communiceren. Ook voor jezelf kan dat helpen om je het proces eigen te maken.

Kunstenaars van Fred's druk aan het dichten
Foto: via Fred's Kunstatelier & Kadoshop

Door het zelf te ervaren, weet je beter waar je cliënten in kunt begeleiden. Als je het eenmaal in de vingers hebt, hoef je niet meer zo sturend te zijn. Jij bepaalt niet wat ze zeggen, maar stimuleert ze om zich uit te drukken door middel van taal. Je mag best woorden voorstellen en ze laten kiezen. Zo help je ze op weg, geef je ze een duwtje in de rug.”

Dichtvirus

Ron Goud is zeer gedreven als het om dichten gaat. En dat terwijl hij er zelf eerst helemaal niets mee had. “Het is bijzonder dat je er toch plezier in krijgt om een gedicht te maken.” Ook al heeft hij workshops gegeven in andere groepen, zijn collega’s zijn nog niet zodanig met het dichtvirus besmet dat ze het ook structureel hebben opgepakt. Maar zelf gaat hij er stug mee door. “Je moet het heel serieus nemen en ervoor zorgen dat cliënten het ook belangrijk vinden. Geef gedichten maken een vaste plek in het weekprogramma en laat het niet te makkelijk verschuiven door iets anders.”

Goud kan zelf het activiteitenprogramma voor zijn groep bepalen. De gedichtenworkshops kosten de organisatie dan ook geen cent extra. Toch is het volgens hem van belang het dichten te blijven promoten. “Je moet erover vertellen en het laten zien. Maak een boekje, ansichtkaarten of posters met gedichten. Nodig jezelf uit op vergaderingen. Geef een presentatieworkshop aan managers. Vol blijven houden dus en je niet laten ontmoedigen.” Wat als deze activiteit toch wordt bedreigd door bezuinigingen of reorganisaties? “Trek

je er niks van aan en ga op zoek naar andere mogelijkheden. Maak je collega’s enthousiast door ze een keer mee te laten doen, zodat de continuïteit niet alleen van jou afhangt.”

Kromme zin

Hij vroeg cliënten eens een gedicht te schrijven over wat ze er nou zo leuk en belangrijk aan vinden. Vervolgens heeft hij die overal verspreid. “Zo laat je hen zelf op een subtiële manier verwoorden waarom zij dit willen doen. Een gedicht komt gewoon binnen bij mensen.” Is een verhaal schrijven vaak een brug te ver vanwege de taaleisen die eraan gesteld worden, poëzie biedt deze doelgroep de mogelijkheid om zich te uiten. “In een gedicht kan een kromme zin juist heel mooi zijn.”

Inmiddels is hij door allerlei organisaties gevraagd om poëziewerkshops te geven. “Een bedrijf wilde bijvoorbeeld als teamuitje gedichten schrijven met mensen met een verstandelijke beperking. Zo’n activiteit kun je natuurlijk ook structureel aanbieden als een vorm van dienstverlening.” Dat hij ermee doorgaat, staat voor Ron Goud als een paal boven water. Eén advies wil hij prille poëziebegeleiders nog wel meegeven. “Stel vooral het belang van de cliënten voorop. Om te zorgen dat zij het leuk blijven vinden, kun je het beter klein en eenvoudig houden. En ga er gewoon van genieten!”

José Vorstenbosch

Vragen over dichten met mensen met een verstandelijke handicap kun je mailen aan Ron Goud: rongoud@outlook.com.

Tien Gouden Tips van Ron

- 1 Wees vooral in het begin niet te bang om de deelnemers te sturen
- 2 Schrijf gedichten volgens de werkwijze om je het proces eigen te maken
- 3 Ga in de groep speels om met de tien stappen en kijk wat werkt
- 4 Geef het dichten een vaste plek in het weekprogramma
- 5 Laat binnen de organisatie zien of horen wat je doet en wat het oplevert
- 6 Maak andere collega’s enthousiast
- 7 Geef een poëzieworkshop aan managers
- 8 Blijf volhouden en laat je niet ontmoedigen
- 9 Bied gedichten schrijven met de doelgroep aan als teamuitje voor bedrijven
- 10 Zorg ervoor dat de cliënten het leuk blijven vinden